Gemeente Amsterdam

Raadsinformatiebrief

Aan:	De leden van de gemeenteraad van Amsterdam
Datum	27 oktober 2021
Portefeuille(s)	Economische Zaken, Deelnemingen, Wonen, Openbare ruimte, Verkeer, Vervoer en Luchtkwaliteit, Grondzaken en Duurzaamheid
Portefeuillehouder(s):	Victor Everhardt, Egbert de Vries en Marieke van Doorninck
Behandeld door	Ruimte & Duurzaamheid, Economische Zaken en Grond en Ontwikkeling Bestuurszaken.RD[redacted]
Onderwerp	Vooraankondiging congestie elektriciteitsnetwerk Amsterdam door Liander op 28 oktober; voor de voedingsgebieden van de onderstation Vliegenbos

Geachte leden van de gemeenteraad,

Met deze brief informeert het college u over:

- de vooraankondiging door Liander van congestie (code oranje) op het elektriciteitsnetwerk bij onderstation Vliegenbos in Amsterdam-Noord;
- de specifieke situatie, zoals aangegeven door Liander, op de verschillende onderstations in Amsterdam zoals verzocht tijdens de Raadscommissie Financiën, Economische zaken en Duurzaamheid van 30 september 2021.

Deze vooraankondiging en de geschetste situatie op het elektriciteitsnetwerk van Liander in Amsterdam laten nogmaals zien dat het niet vanzelfsprekend is dat het elektriciteitsnetwerk tijdig en afdoende voorziet in de behoefte naar stroom. Als gemeente hebben we een groot belang bij het oplossen van deze problemen, waarvoor de primaire verantwoordelijkheid bij netbeheerder Liander ligt. Het betekent namelijk dat sommige ontwikkelingen in de stad tijdelijk geen doorgang kunnen vinden. Dit vraagt om extra maatregelen en nauwe samenwerking tussen alle betrokkenen waaronder de netbeheerders, de grootverbruikers, de gemeente en het Rijk.

Inleiding

Op 24 juni en 16 september jl. informeerden we u over vooraankondigingen van congestie door Liander in verschillende gebieden in Amsterdam. Daarbij hebben we aangegeven dat in vrijwel de gehele stad de situatie zorgelijk is. Inmiddels hebben wij van Liander vernomen dat zij op 28 oktober 2021 ook voor het gebied dat gevoed wordt door onderstation Vliegenbos (zie bijlage voor gebiedsgrenzen) een vooraankondiging van congestie moeten doen (code oranje). Ook hebben zij de (bedrijfsgevoelige) situatie op de overige onderstations kunnen duiden. Dit geeft zowel Liander als de gemeente een beter beeld van de situatie op het Amsterdamse elektriciteitsnetwerk.

In deze brief worden, op basis van de informatie waarover we nu beschikken, kort de impact en mogelijke oplossingsrichtingen geschetst. Verder wordt ingegaan op de situatie in de rest van het Amsterdamse elektriciteitsnetwerk.

Oorzaak congestie en impact op ontwikkelingen in verzorgingsgebied Vliegenbos

Liander kondigt, conform hun richtlijnen, congestie aan om de betrouwbaarheid van het netwerk voor hun bestaande klanten te garanderen. Deze aankondiging van congestie betekent dat voor het gehele stadsdeel Noord code oranje gaat gelden. Daarnaast geldt voor het gebied Buiksloterham/Overhoeks sinds 24 juni jl. code rood door congestie op een middenspanningskabel. De congestie wordt veroorzaakt doordat de vraag naar elektriciteit in het betreffende gebied de afgelopen periode sneller is gegroeid dan waarop Liander in hun planvorming en voorbereiding heeft kunnen anticiperen. Deze groeiende vraag naar elektriciteit wordt veroorzaakt door de groei van de stad met o.a. nieuwe (industriële en logistieke) bedrijven, datacenters, horeca, supermarkten, zorginstellingen en onderwijsinstellingen en de elektrificatie van mobiliteit en verwarming van woningen. Verschillende specifieke ontwikkelingen in het gebied zorgen voor een grotere elektriciteitsvraag waar het betreffende onderstation niet in kan voorzien.

Een structurele oplossing voor de congestie in Noord wordt gezocht in de uitbreiding van onderstation Noord Papaverweg. Deze staat gepland voor Q2 2025. Daarnaast werken Liander en TenneT in samenwerking met de gemeente aan de realisatie van meerdere nieuwe onderstations in Noord om een toekomstbestendig elektriciteitsnetwerk te creëren. In alle congestiegebieden wordt daarnaast gekeken naar mogelijkheden om energie te besparen en meer te sturen op vraag en aanbod.

Nieuwe kleinverbruik aansluitingen, zoals woningen, kunnen in deze periode nog wel van elektriciteit worden voorzien. Hiervoor reserveert Liander vermogen. Maar nieuwe grootverbruikers zoals (industriële of logistieke) bedrijven, horeca, supermarkten, zorg- of onderwijsinstellingen of partijen die snellaad-infra verzorgen kunnen mogelijk niet worden voorzien in hun elektriciteitsbehoefte. Dit geldt ook voor bestaande klanten met een grootverbruikaansluiting die een uitbreiding nodig hebben en zich nog niet bij Liander hebben gemeld. Concreet speelt dit nu voor drie klanten van Liander. De inschatting is dat dit de aankomende jaren voor meer klanten gaat spelen omdat in de betreffende verzorgingsgebieden grote gebiedsontwikkelingen zijn voorzien Ook snellaadstations voor elektrische bussen en veren kunnen hier last van gaan krijgen. Vanwege privacywetgeving mag Liander geen individuele klantgegevens delen waardoor de precieze impact nog meer verduidelijkt moet worden.

Met opmerkingen [REDACTED]1]: Check Liander

Oplossingsrichtingen voor congestiegebieden Vliegenbos

We dringen bij Liander aan om haast te maken met oplossingen voor de korte termijn. Liander richt per congestiegebied een caseteam in dat onderzoekt welke oplossingen kunnen worden ingezet. Zodat de economische ontwikkeling van de stad, het bouwen van woningen en de energietransitie in het gewenste tempo kan doorgaan. Om Liander te helpen bij het implementeren van deze oplossingen is inmiddels vanuit de gemeentelijke organisatie een crisisteam samengesteld. De eerste resultaten vanuit het team worden Q1 2022 verwacht. Concreet richt het crisisteam op de volgende zaken:

Er worden diverse oplossingsrichtingen onderzocht zoals:

- Versneld uitbreiden en verzwaring van het lokale netwerk. Samen met Liander zoeken we momenteel naar mogelijkheden om de huidige planning van uitbreiding te versnellen. Wanneer het netwerk is uitgebreid is er weer ruimte voor nieuwe ontwikkelingen;
- Tijdelijke maatregelen zoals tijdelijke transformatoren en batterijen;
- Vraag en aanbod van elektriciteit in balans brengen onder andere door afspraken te maken met klanten om hun vermogensvraag tijdens de piekuren te verlagen (congestiemanagement);
- Eventuele andere onconventionele en innovatieve oplossingen, die onder andere kunnen voortkomen uit de marktconsultatie voor flexoplossingen die onlangs is afgerond;
- Voor de gebiedsontwikkeling wordt onderzocht of en onder welke voorwaarden de reserveringen die Liander heeft gedaan voor nieuwe woningen kunnen worden gebruikt voor de overige functies die deel uitmaken van de gebiedsontwikkelingen. Nu wordt door Liander alleen vermogen gereserveerd voor nieuwe woningen terwijl in de gebieden niet alleen woningen maar hele nieuwe stadsbuurten worden ontwikkeld met ook (maatschappelijke) voorzieningen zoals scholen en ook winkels, horeca en andere bedrijvigheid.

Samenwerken met andere stakeholders

De impact van deze problematiek wordt voor Amsterdam steeds groter. De kans bestaat dat ontwikkelingen in meerdere delen van de stad vertraging oplopen. Het is echter geen probleem dat zich specifiek in Amsterdam afspeelt. In heel het land loopt het elektriciteitsnetwerk tegen de grenzen van haar capaciteit aan. We zijn dan ook met verschillende stakeholders in gesprek over de manier waarop we hier actie op kunnen ondernemen. Zo zijn we op ambtelijk niveau met het Rijk in gesprek over de manier waarop zij kunnen bijdragen aan het oplossen van dit probleem.
Ook gaat Liander de komende tijd, samen met de gemeente, gesprekken aan met partijen in de stad over de wijze waarop zij kunnen bijdragen aan oplossingen.

Situatie op de rest van het Amsterdamse elektriciteitsnetwerk
Naast de vijf gebieden waar nu congestie voor is aan- of afgekondigd, geldt voor vrijwel heel Amsterdam code geel. Dit betekent dat de situatie zorgelijk is. Afhankelijk van de snelheid van ontwikkelingen is er een serieuze kans aanwezig dat de aankomende maanden en jaren in meer delen van Amsterdam congestie gaat worden aangekondigd. We werken nauw samen om de elektriciteitsvoorzienig in Amsterdam te verstevigen en zijn in dit kader ook met Liander in gesprek om de uitwisseling van informatie over de situatie van het elektriciteitsnetwerk en de ontwikkelingen in Amsterdam te verbeteren. In de bijlage vindt u meer informatie van Liander over de onderstations in Amsterdam. Dit is bedrijfsgevoelige informatie waarvan Liander ons heeft laten weten dat deze onder strikte geheimhouding met u kan worden gedeeld.

We verwachten u hiermee voor nu voldoende te hebben geïnformeerd en verzorgen een volgende stand van zaken tijdens de halfjaarlijkse update begin 2022.

Met vriendelijke groet,
Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

Femke Halsema
Burgemeester

Peter Teesink
gemeentesecretaris

Bijlagen
1. Raadsbrief Elektriciteitsnetwerk van 15 september
2. Kaart gebiedsgrenzen verzorgingsgebied onderstation Vliegenbos
3. GEHEIM: Informatie Onderstations Amsterdam Liander